

VLADA CRNE GORE

**KOORDINACIONO TIJELO ZA PRAĆENJE IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE ZA INTEGRISANO UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA U
CRNOJ GORI ZA PERIOD 2011-2016. GODINE**

IZVJEŠTAJ

***o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije za
integrirano upravljanje migracijama u Crnoj Gori u 2011. i 2012.
godini***

Podgorica, mart 2013. godine

I UVOD

Stvaranje svih neophodnih uslova kako bi Crna Gora mogla djelotvorno sprovesti migracionu politiku, podrazumijeva aktivniji nastup i učešće svih odgovarajućih subjekata koji učestvuju u kreiranju raznovrsnih migracionih aspekata. Rješavanje migracionih pitanja zahtijeva adekvatno planiranje, kooperativne pristupe i podjelu odgovornosti. Pošto svaki segment migracija uključuje različite učesnike, uspješna realizacija migracione strategije zavisi i od aktivnog uključenja svih relevantnih faktora, kako na lokalnom, tako i nacionalnom nivou.

Implementacijom projekta „Podrška upravljanju migracijama u Crnoj Gori“, koji se finansirao sredstvima iz IPA programa, i koji je realizovan u koordinaciji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), bila je predviđena izrada Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine i Akcionog plana za implementaciju Strategije.

Vlada Crne Gore je u martu mjesecu 2011. godine donijela Strategiju za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine, sa dvogodišnjim Akcionim planom (za 2011. i 2012. godinu) za njenu implementaciju. Strategijom se definišu i stvaraju pretpostavke za održivu strukturu upravljanja migracijama u državi, čime se doprinosi regionalnoj i ukupnoj stabilnosti, saglasno pravilima i standardima EU.

Kao svoj osnovni cilj, Strategija prepoznaje uspostavljanje pravnog, regulatornog i institucionalnog okvira koji pruža mogućnost djelotvornog sprovođenja politike kontrole migracionih kretanja u skladu sa pravilima i standardima *acquis communautaire* i uspostavljanja sistema monitoringa praćenja Strategije i realizacije Akcionog plana za njenu implementaciju.

Usvojenom Strategijom je predviđeno formiranje Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije, sa zadatkom da rukovodi, organizuje i koordinira aktivnosti organa državne uprave i drugih nadležnih organizacija u sprovođenju Strategije i Akcionog plana za njenu implementaciju; utvrđuje prioritete, dinamiku i rokove realizacije, ocjenjuje postignute rezultate i predlaže Akcioni plan za implementaciju Strategije. Vlada Crne Gore je donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine („Službeni list Crne Gore“, br. 53/11 i 47/12).

Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori u 2011. i 2012. godini, pripremljen je saglasno obavezi Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije.

Akcionim planom je predviđena realizacija 15 mjera, kao i set aktivnosti neophodnih za njihovo postizanje. Kao nosioci aktivnosti prepoznati su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvo rada i

socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo finansija, Uprava policije, Uprava za kadrove, Zavod za zbrinjavanje izbjeglica, Zavod za zapošljavanje, uz saradnju sa relevantnim međunarodnim organizacijama.

Postavljene mjere ogledaju se u sljedećem:

- Kontinuirano jačanje kapaciteta u pogledu normativnih, institucionalnih i kadrovskih struktura relevantnih nacionalnih organa;
- Stvaranje uslova za uspostavljanje registra stranaca sa boravkom do 90 dana;
- Istraživanje mogućnosti uspostavljanja sistema računarsko-komunikacione mreže kojom bi se povezali organi državne uprave koji učestvuju u sprovođenju migracione politike;
- Razvijanje i jačanje sistema izvještavanja o migracionim kretanjima od strane diplomatsko-konzularnih predstavništava;
- Prilagođavanje uslova za sticanje prava na privremeni boravak potrebama tržišta rada u Crnoj Gori, uz puno uvažavanje pravne regulative Evropske unije;
- Izvršiti cjelovitu analizu stanja na tržištu rada s procjenom kratkoročnog i srednjeročnog kretanja ponude i potražnje za određenim zanimanjima, s predlogom mjera za zadovoljavanje potreba za radnom snagom;
- Unaprjeđenje bilateralne i multilateralne saradnje sa drugim državama, naročito susjednim, a u pogledu angažovanja radnika migranata iz tih država;
- Preduzimanje aktivnosti koje imaju za cilj jačanje javne svijesti o različitim aspektima i uzročno-posljedičnim vezama migracionih kretanja;
- Vršenje djelotvornog nadzora i granične kontrole državne granice uz kontinuirano savremeno tehničko opremanje, kadrovsko popunjavanje i obuku Uprave policije u cilju sprječavanja krijumčarenja i trgovine ljudima, otkrivanja falsifikovanih putnih isprava i preventivnog djelovanja na nezakoniti prelazak državne granice i nezakoniti boravak u zemlji;
- Preduzimanje mjera i aktivnosti kojima se sprječavaju diskriminišući postupci i ponašanja prema strancima i obezbjeđivanje prava na odgovarajući status u Crnoj Gori;
- Zaključivanje sporazuma o readmisiji i implementacionih protokola za primjenu sporazuma;
- Usaglašavanje postojećih sporazuma o readmisiji saglasno evropskom standardizovanom obrascu;
- Završetak izgradnje Centra za smještaj tražilaca azila i njegova puna operacionalizacija;
- Završetak izgradnje Prihvatišta za strance;
- Puna operacionalizacija Prihvatišta za strance.

II REZIME

Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori u 2011. i 2012. godini sadrži prikaz normativnih aktivnosti, izvršavanja zakona i drugih propisa i realizacije predviđenih aktivnosti, jačanja institucionalnih i administrativnih kapaciteta, aktivnosti u pogledu razvijanja i jačanja bilateralne i multilateralne saradnje, kao i analizu trenutnog stanja sistema integrisanog upravljanja migracijama, sa zaključcima i preporukama za unaprijeđenje.

Težišne aktivnosti nadležnih organa u izvještajnom periodu bile su usmjerene na stvaranje normativnih pretpostavki za nastavak reformi u oblasti migracija, odnosno harmonizacije unutrašnjeg zakonodavstva sa pravom EU, osnaživanje postojećih i ostvarivanje novih bilateralnih i multilateralnih aranžmana saradnje.

Može se konstatovati da su rad i funkcionisanje svih organa unaprijeđeni u odnosu na prethodni period, kao i da je Crna Gora napravila značajna poboljšanja po pitanju jačanja kapaciteta za upravljanje migracijama za relativno kratko vrijeme. Crna Gora je već izgradila institucionalnu, zakonodavnu i administrativnu strukturu upravljanja migracijama i trenutno se nalazi na putu cjelovitog zaokruživanja djelotvorne operative strukture.

Ne postoji definisano vodeće tijelo za migraciona pitanja. Nominalno, ova odgovornost pripada Ministarstvu unutrašnjih poslova. Međutim, postoji naglašena potreba da se radi na što većem angažovanju i uključivanju i drugih relevantnih organa, kao i na jačanju međuresorske saradnje, kako bi se uspostavile čvrste strukture za koordinaciju.

III OCJENA STANJA I REALIZACIJE DEFINISANIH MJERA

1. NORMATIVNI OKVIR

U izvještajnom periodu, nadležni organi su preduzeli značajne normativne aktivnosti. U cilju usaglašavanja Zakona o strancima, kao temeljnog propisa migracione politike Crne Gore koji uređuje pitanja ulaska i boravka stranaca, sa propisima i standardima Evropske unije, kao i sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koje se odnose na slobodu kretanja radnika, donijet je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (»Službeni list CG«, broj 32/11). Izmjene i dopune su doprinjele pojednostavlivanju i olakšavanju postupka ostvarivanja prava stranih državljana na privremeni boravak, što je, između ostalog, dovelo do otklanjanja biznis barijera, efikasnijeg postupka angažovanja stranih radnika nedostajućeg profila na tržištu radne snage Crne Gore i pozitivnog uticaja na cjelokupni poslovni ambijent u Crnoj Gori.

Izmjene i dopune Zakona o strancima uslovile su i donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu odobravanja privremenog boravka i stalnog nastanjenja i izdavanju putnih i drugih isprava strancima („Službeni list CG“, broj 13/12);

Uzimajući u obzir obavezu trajnog i održivog rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Crnoj Gori, kao jednog od pitanja čija će uspješna realizacija biti važan kriterijum u procesu pristupnih pregovora Crne Gore i Evropske unije, donijet je Zakon o izmjeni Zakona o strancima (»Službeni list CG«, broj 53/11), kojim je prvobitni rok za podnošenje zahtjeva raseljenih i interno raseljenih lica za regulisanje statusa (7. novembar 2011. godine) produžen do 31. decembra 2012. godine. Na ovaj način izbjegnuta je pravna situacija da ova lica nakon 31. decembra 2012. godine budu smatrana strancima koji nezakonito borave u Crnoj Gori.

Donijeti su sljedeći zakoni o potvrđivanju sporazuma o readmisiji usaglašenih sa EU regulativom:

- Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka (»Službeni list CG – Međunarodni ugovori«, broj 15/2011);
- Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka (»Službeni list CG – Međunarodni ugovori«, broj 15/2011);
- Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka (»Službeni list CG – Međunarodni ugovori«, broj 09/2012);

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Moldavije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka se nalazi u skupštinskoj proceduri.

Nastavljene su aktivnosti u pogledu harmonizacije propisa iz oblasti rada i zapošljavanja stranaca. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i radu stranaca (»Sl. list CG«, broj 32/11), izvršeno je usaglašavanje sa propisima EU, kao i sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koje se odnose na slobodu kretanja radnika. Na ovaj način, došlo je do pojednostavljenja procedura zapošljavanja i rada stranaca, a sve u cilju povećanja fleksibilnosti pristupa stranaca tržištu rada u Crnoj Gori.

Izmjene i dopune Zakona o zapošljavanju i radu stranaca uslovile su izmjene Pravilnika o načinu izdavanja radne dozvole za strance (»Sl. list CG«, br. 40/11) kojim je izvršeno je pojednostavljenje postupka izdavanja radnih dozvola u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i smanjen broj dokaza koji se dostavljaju u tom postuku.

Donijet je Pravilnik o obrascu i načinu predaje prijave i odjave boravišta i sadržaju i načinu vođenja evidencije („Službeni list CG“, broj 25/12);

U cilju izjednačavanja ostvarivanja prava studenata sa statusom stranca sa stalnim nastanjenjem sa studentima koji imaju crnogorsko državljanstvo donijet je Pravilnik o

dopunama pravilnika o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza ("Službeni list CG", broj 54/2011)

Planirano je da se u prvoj polovini 2013. godine analizira Zakon o visokom obrazovanju i definišu izmjene i dopune ovog Zakona, odnosno predlože rješenja u skladu sa relevantnim evropskim iskustvom u ovoj oblasti. Takođe, u planu je da se u prvoj polovini 2013. godine analizira Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju i definišu izmjene i dopune ovog Zakona u skladu sa naprednom evropskom praksom po pitanju zapošljavanja nastavnika u oblasti obrazovna.

2. IMPLEMENTACIJA PROPISA I SPROVOĐENJE UTVRĐENE MIGRACIONE POLITIKE

Kvalitet **implementacije propisa iz oblasti stranaca** je u izvještajnom periodu imao uzlazni trend. U toku 2011. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova je izdalo 19.910 odobrenja privremenog boravka strancima u Crnoj Gori i odobrilo 4.949 stalnih nastanjenja strancima. Najviše privremenih boravaka odobreno je po osnovu zapošljavanja i rada – 10.291, sezonskog zapošljavanja – 4.742 i spajanja porodice – 4.577.

U toku 2012. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova je izdalo 22.980 odobrenja privremenog boravka strancima u Crnoj Gori i odobrilo 1.092 stalna nastanjenja strancima. Najviše privremenih boravaka odobreno je po osnovu zapošljavanja i rada – 11.744, sezonskog zapošljavanja – 4.723 i spajanja porodice – 6.098.

U oblasti informacionih tehnologija, ključne aktivnosti bile su usmjerene ka kontinuiranom i efikasnom funkcionisanju informacionog sistema Ministarstva unutrašnjih poslova, implementaciji Sistema centralnog registra stanovništva i njegovoj integraciji sa Sistemom za izdavanje identifikacionih dokumenata. Takođe, nastavljeno je sa ažuriranjem baza podataka u elektronskom registru stranaca sa odobrenim privremenim boravkom i stalnim nastanjenjem, kao jednog od bitnih činilaca i izvora podataka za Centralni registar stanovništva. Nastavljene su aktivnosti na stvaranju uslova za povezivanje elektronskih registara državnih organa, čime se omogućava olakšano ostvarivanje prava građanima.

U pogledu stvaranja uslova za uspostavljanje registra stranaca sa boravkom do 90 dana, formirana je međuresorska radna grupa za uspostavljanje sistema jedinstvene evidencije turističkog prometa i povezivanje sa registrom boravišta kao računarski vođene baze podataka, čiji su zadaci:

- izrada Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta;
- izrada Predloga uredbe o jedinstvenoj evidenciji turističkog prometa;

- preuzimanje aktivnosti na ustanovljavanju registra boravišta kao računarski vođene baze podataka;
- koordiniranje aktivnosti sa drugim nadležnim organima koje se odnose na ustanovljavanje registra boravišta kao računarski vođene baze podataka;
- podnošenje Koordinacionom timu za pripremu i praćenje turističkih sezona izvještaje o realizovanim aktivnostima i preduzetim mjerama.

Kada se radi o implementaciji propisa iz oblasti zapošljavanja i rada stranaca, u toku 2011. godine izdato je ukupno 19.469 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca, što je za 33,8% više u odnosu na 2010. godinu, kada je izdato 14.569 dozvola. U pogledu zanimanja, odnosno poslova na kojima se angažuju strani radnici u Crnoj Gori, to su najčešće oblasti ugostiteljstva, građevinarstva, trgovine i poljoprivrede. U pogledu zemlje iz koje dolaze, najviše su zastupljeni strani radnici iz Republike Srbije, Bosne i Hercegovine, Ruske federacije i Republike Makedonije.

Odlukom o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2012. godinu («Sl. list CG», broj 55/11), utvrđena je kvota radnih dozvola za 2012. godinu u ukupnom broju od 25.050 radnih dozvola. Od ovog broja, 22.000 radnih dozvola bile su opredijeljene za zapošljavanje stranaca, a 2.050 za prekogranične usluge stranaca. U okviru ove kvote, utvrđena je kvota za sezonsko zapošljavanje u ukupnom broju od 15.000 dozvola. U 2012 godini, Zavod za zapošljavanje je izdao 21.064 dozvole za rad i zapošljavanje stranaca ili 8,2 % više u odnosu na 2011. godinu.

Raspored radnih dozvola po djelatnostima u 2012 godini, bio je sličan onom iz 2011. godine. Najviše radnih dozvola je izdato za potrebe građevinarstva, turizma i ugostiteljstva, trgovine na veliko i malo, stručne naučne, inovacione i tehničke djelatnosti i poljoprivrede.

Posmatrano po opštinama, najviše dozvola izdato je u Budvi, gdje preovladavaju radne dozvole za oblast turizma i ugostiteljstva, zatim u Podgorici, gdje su najzastupljenije dozvole koje se odnose na oblast građevinarstva i poljoprivrede i u Herceg Novom, gdje se radne dozvole najčešće izdaju za oblast turizma i ugostiteljstva.

Odlukom o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2013. godinu («Sl. list CG», broj 57/12), kvota radnih dozvola za zapošljavanje stranaca smanjena je sa 25.050 na 16.500 radnih dozvola. Od ovog broja 14.700 su opredijeljene za zapošljavanje stranaca, a 800 za prekogranične usluge stranaca. U okviru kvote za zapošljavanje, utvrđena je kvota za sezonsko zapošljavanje u ukupnom broju od 11.200 dozvola.

U okviru regionalnog projekta »Migracije za razvoj na Zapadnom Balkanu«, koji realizuje Međunarodna organizacija za migracije (IOM), u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, oformljena su četiri migraciona servisna centra u Podgorici, Herceg Novom, Beranama i Baru. Ovi servisni centri pružaju informacije o mogućnostima zapošljavanja i studiranja u inostranstvu, procedurama za dobijanje viza, radnih dozvola, dozvola boravka, načinu korišćenja zdravstvene zaštite i dr. Informacije

se pružaju u formi: vodiča kroz zemlje odredišta, informatore o studiranju u inostranstvu, informatore za priznavanje inostranih obrazovnih isprava.

U pogledu implementacije propisa iz oblasti azila, u 2011. godini, zahtjev za dobijanje azila u Crnoj Gori podnijelo je 239 lica, od čega je za tri lica odobrena dodatna zaštita, dok su ostali zahtjevi odbijeni kao neosnovani. U 2012. godini, podnijeto je 1.529 zahtjeva za dobijanje azila, od čega je jednom licu priznat status izbjeglice, jednom licu je odobrena dodatna zaštita, dok su ostali zahtjevi odbijeni kao neosnovani.

Kada je riječ o implementaciji zaključenih sporazuma o readmisiji, u 2011. godini primljeno je ukupno 145 zahtjeva za readmisiju, koji su se odnosili na prihvataj ukupno 212 lica. Od broja primljenih zahtjeva, pozitivno je riješen 91 zahtjev, odnosno data je saglasnost za prihvatanje ukupno 145 lica. Negativno su riješena 52 zahtjeva, odnosno nije data saglasnost za prihvatanje ukupno 60 lica. U 2012. godinu, prenešena su iz prethodne godine dva zahtjeva koji su se odnosili na prihvatanje sedam lica.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je, na osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije, u redovnom postupku readmisije, uputilo ukupno 12 zamolnica za prihvatanje 39 lica.

U okviru skraćenog postupka readmisije, u Republiku Albaniju su vraćena ukupno 52 lica, od čega 28 lica na zajedničkom Graničnom prelazu »Sukobin-Murićani« i 24 lica na Graničnom prelazu „Božaj“.

U pogledu implementacije sporazuma o readmisiji u 2012. godini, primljen je ukupno 191 zahtjev za readmisiju koji se odnosio na prihvataj ukupno 419 lica. Od broja primljenih zahtjeva, pozitivno su riješena 134 zahtjeva, odnosno data je saglasnost za prihvatanje ukupno 300 lica. Negativno je riješen 51 zahtjev, odnosno nije data saglasnost za prihvatanje ukupno 108 lica. U 2013. godinu, prenešeno je iz prethodne godine šest zahtjeva koji su se odnosili na prihvatanje 11 lica.

U okviru skraćenog postupka readmisije, u Republiku Albaniju je vraćeno ukupno 60 lica, od čega 56 lica na zajedničkom Graničnom prelazu »Sukobin-Murićani« i četiri lica na Graničnom prelazu „Božaj“.

U okviru skraćenog postupka readmisije sa Bosnom i Hercegovinom, iz ove zemlje je u Crnu Goru, tokom 2012. godine, vraćeno ukupno 66 lica, od čega 62 lica na Graničnom prelazu »Ščepan Polje« i četiri lica na Graničnom prelazu »Sitnica«.

U okviru skraćenog postupka readmisije sa Republikom Hrvatskom, iz ove zemlje je u Crnu Goru, tokom 2012. godine, vraćeno ukupno 214 lica, svi na Graničnom prelazu »Debeli brijeg«.

Na planu suzbijanja nezakonitih migracija, pripadnici Uprave policije su u izvještajnom periodu (2011. i 2012. godina) preduzeli sljedeće mjere i radnje prema strancima u Crnoj Gori:

- Ukupno je podnijeto 810 krivičnih prijava protiv stranaca, od čega dvije za ubistvo, 94 za falsifikovanje putne isprave, dvije za krijumčarenje ljudi, 39 za krađe i 673 za ostala krivična djela;
- Ukupno su podnijete 4.792 prekršajne prijave protiv stranaca, od čega 943 za nezakonit prelazak državne granice, 1.668 za neprijavljen boravak, 1.257 za nezakonit boravak i 924 za ostale prekršaje (narušavanje javnog reda i mira, saobraćajni prekršaji i dr);
- Otkazan je boravak u Crnoj Gori za 352 stranca;
- Dat je rok za napuštanje teritorije Crne Gore za 387 stranaca;
- Iz Crne Gore je prinudno udaljeno 36 stranaca;
- U pogledu davanja saglasnosti za izdavanje viza strancima, od ukupnog broja zaprimljenih zahtjeva za izdavanje vize koji iznosi 2.992, data je saglasnost za izdavanje 1.994 vize.

Kada se radi o unapređenju migracione statistike, u okviru IPA Programa 2009 „Multi- Beneficiary Statistical Cooperation Programme – Lot 1“, tokom 2011. godine počeo je sa realizacijom regionalni *Pilot Project 14 – Migration*, čija je realizacija završena u 2012 godini, sa ciljem proizvodnje bolje statistike migracija i statistike međunarodne zaštite, postizanje njihove usklađenosti sa međunarodnom legislativom, kao i razvoj saradnje između svih državnih tijela koja su odgovorna za migracionu statistiku. Zavod za statistiku Crne Gore (Monstat) je uspostavio kontakt sa institucijama koje su prepoznate kao administrativni izvori podataka iz oblasti statistike migracija i međunarodne zaštite i formirana je međuresorska radna grupa za realizaciju Projekta. Kao rezultat rada ove radne grupe, utvrđeno je trenutno stanje u Crnoj Gori u pogledu statistike migracija i njene usklađenosti s EU regulativom, kao i činjenicu koji su podaci u ovom trenutku dostupni, koji ne, a koji su izvori podataka.

Sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Zavod za statistiku već saraduje na osnovu Memoranduma o saradnji u oblasti međunarodnih migracija, na osnovu kojeg Ministarstvo unutrašnjih poslova dostavlja Zavodu za statistiku relevantne podatke u elektronskoj formi. Za oblasti koje nisu obuhvaćene Memorandumom, a prepoznate su kao izvor podataka za statistiku migracija i međunarodne zaštite, planirano je potpisivanje dodatnog Memoranduma o saradnji.

3. JAČANJE INSTITUCIONALNIH I ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA

Centar za tražioce azila

U toku 2011. godine, ukupno je zbrinuto 240 tražilaca azila, dok je u 2012. godini, taj broj iznosio 1.203 tražioca azila. S obzirom da Centar za tražioce azila još uvijek nije stavljen u funkciju, te da Zavod za zbrinjavanje izbjeglica nema na raspolaganju drugi

objekat za kolektivni smještaj, smještaj lica iz sistema azila u proteklom periodu se obezbjeđivao u zakupljenim objektima. Međutim, ovakav oblik zbrinjavanja se pokazao kao neadekvatan, zbog svakodnevnih organizacionih, finansijskih, tehničkih, bezbjedonosnih i drugih problema.

Izgradnja Centra za tražioce azila na lokaciji u Spužu, projektovanog kapaciteta za 65 lica, još uvijek je u toku. Projekat se u proteklom periodu realizovao uz brojne tehničke, finansijske i imovinske probleme. Realizacija projekta se nalazi u završnoj fazi. Objekti „C“ (cjelina za ishranu i higijenu) i „D“ (portirnica), kao i infrastrukturni priključci su izgrađeni. Pristupna saobraćajnica je modernizovana i uređen je teren kompleksa Centra. Centar je opremljen osnovnim sredstvima, ali mašine i uređaji još uvijek nijesu stavljeni u funkciju, niti je još uvijek nabavljen potreban sitni inventar i potrošni materijal. Tehnički prijem Centra je u toku, što je preduslov za izdavanje upotrebne dozvole, čija je procedura izdavanja u toku.

Pripremljen je Pravilnik o kućnom redu i pravilima ponašanja u Centru za tražioce azila, u skladu sa preporukama i standardima Evropske Unije. Osoblje za rad u Centru još uvijek nije postavljeno, ali je pripremljen Nacrt pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, u čijem sastavu je Centar za smještaj tražilaca azila, i kojim je predviđen potreban broj i kvalifikaciona struktura službenika Centra, nakon čega će se pristupiti organizovanju potrebnih obuka za rad u Centru.

Prihvatište za strance

U pogledu izgradnje Prihvatišta za strance, završeni su građevinski radovi na izgradnji Prihvatišta za strance. U toku su aktivnosti na tehničkom prijemu objekta i dobijanju upotrebne dozvole za objekat. Takođe, izvršena je i nabavka i postavljanje namještaja u objektu Prihvatišta.

Prihvatište za strance je organizovano kao organizaciona cjelina Odsjeka za strance i suzbijanje nezakonitih migracija unutar Sektora granične policije. U Prihvatištu je sistematizovano 36 službeničkih mjesta. Izvršena je selekcija službenika koji će raditi u Prihvatištu i donešena su adekvatna rješenja o rasporedu. Službenici koji će raditi u Prihvatištu za strance prošli su tri ciklusa obuka koje su realizovane u organizaciji Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Stručno usavršavanje i obuke

Stručno usavršavanje realizovano je u saradnji sa Policijskom akademijom, Upravom za kadrove, Regionalnom školom za državnu upravu, kao i međunarodnim organizacijama. Posebno značajne obuke organizovala je Međunarodna organizacija za migracije (IOM), DCAF – Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga, FRONTEX - Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na spoljnim granicama država članica Evropske unije, OSCE – Organizacija za Evropsku bezbjednost i saradnju. U

izvještajnom periodu, na Policijskoj akademiji realizovan je set obuka službenika granične policije na temu „Implementacija važećih propisa iz oblasti migracija, azila i readmisije“. Takođe, u organizaciji MARRI Regionalnog centra iz Skoplja, 14. i 15. novembra 2011. godine, u Skoplju je održana „Druga regionalna radionica o migracionoj politici Zapadnog Balkana“, kojoj su prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova.

Najvažnije aktivnosti Uprave za kadrove u 2011. i 2012 godini bile su usmjerene na realizaciju redovnih aktivnosti koje su utvrđene Planom i Programom rada Uprave za kadrove. Takođe, sprovedene su sve planirane aktivnosti koje se odnose na saradnju sa Regionalnom školom za državnu upravu (ReSPA). Pojedine aktivnosti realizovane su u saradnji sa drugim državnim organima, kao i domaćim i stranim institucijama.

U cilju kvalitetne realizacije poslova nadzora, graničnih provjera i kontrole boravka stranaca vrši se stalna edukacija službenika u pogledu implementacije normativnih propisa, korišćenja moderne tehnologije i poznavanja stranih jezika. U okviru specijalističkog obučavanja realizovano je 80 seminara koje je pohađalo 996 službenika, 20 kurseva koje je pohađalo 200 službenika i 54 obuke koje je prošao 1.291 službenik.

Uprava policije je donijela Instrukciju za izradu analiza rizika u Sektoru granične policije, shodno kojoj su sve ispostave granične policije izradile analize rizika za svoju zonu odgovornosti. U izrađenim analizama izvršena je procjena rizika za pojedina granična područja u zavisnosti od ugroženosti prekograničnim kriminalom i nezakonitim migracijama. U skladu sa izvršenim analizama rizika, sačinjavaju se planovi nadzora državne granice u kojima se u skladu sa raspoloživim kadrovskim i materijalnim resursima planira nadzor državne granice.

4. RAZVIJANJE I JAČANJE BILATERALNE I MULTILATERALNE SARADNJE

Značajne aktivnosti u 2011. i 2012. godini bile su usmjerene u pravcu osnaživanja postojećih i ostvarivanja novih bilateralnih aranžmana saradnje, u cilju unaprjeđenja regionalne i evropske saradnje, kao i ostvarivanja glavnih spoljnopolitičkih ciljeva Crne Gore.

U izvještajnom periodu, sprovedene su sljedeće aktivnosti na zaključivanju bilateralnih sporazuma o readmisiji i protokola za implementaciju istih:

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o readmisiji, potpisan 29. juna 2011. godine;
- Sporazum između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o readmisiji, potpisan 4. marta 2011. godine;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije o readmisiji, kao i Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva

unutrašnjih poslova Republike Makedonije o sprovođenju Sporazuma o readmisiji, potpisani 16. marta 2012. godine;

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Moldavije o readmisiji, potpisan 17. maja 2012. godine.

Takođe, u izvještajnom periodu su potpisani sljedeći protokoli za implementaciju Sporazuma između Republike Crne Gore i Evropske zajednice o readmisiji:

- Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke, potpisan 27. aprila 2011. godine;
- Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke, potpisan 20. aprila 2012. godine;
- Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Slovačke Republike, potpisan 5. juna 2012. godine;
- Protokol između Crne Gore i Država Beneluksa (Kraljevine Belgije, Velikog Vojvodstva Luksemburg i Kraljevine Holandije), potpisan 4. jula 2012. godine.

Posredstvom Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Republici Island je prosljeđena Inicijativa za pokretanje pregovora i zaključivanje Sporazuma o readmisiji i upućen tekst Nacrta sporazuma. Ministarstvo unutrašnjih poslova još uvijek nije dobilo odgovor od nadležnih organa Republike Island.

Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i Protokol za njegovo sprovođenje su usaglašeni na pregovorima održanim 5. i 6. septembra 2012. godine u Beogradu i isti su spremni za potpisivanje. Nakon potpisivanja ovog sporazuma, Crna Gora će imati zaključene sporazume o readmisiji sa svim susjednim državama.

Crnogorska i turska delegacija uspješno su okončale pregovore o zaključivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka, na pregovorima koji su održani 8. i 9. septembra 2011. godine u Podgorici.

Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore je dostavljen Nacrt sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Ruske Federacije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka i Nacrt protokola o sprovođenju Sporazuma, koji će biti osnova za vođenje pregovora. Ministarstvo unutrašnjih poslova je prihvatilo rusku inicijativu i predložilo nadležnim organima Ruske Federacije da se prva runda pregovora održi u Podgorici, u martu mjesecu 2013. godine.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 22. decembra 2011. godine, donijela je Odluku o objavljivanju izmjena i dopuna Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o uzajamnim putovanjima državljana, koji omogućava državljanima ugovornih strana da na teritoriji druge ugovorne strane mogu prelaziti i sa biometrijskom ličnom kartom, u kojem slučaju mogu boraviti do 30 dana.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 28. juna 2012. godine, donijela je Odluku o objavljivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije o uslovima putovanja državljana dvije zemlje, koji omogućava državljanima ugovornih strana da na teritoriji druge ugovorne strane mogu prelaziti i sa biometrijskom ličnom kartom, u kojem slučaju mogu boraviti do 30 dana.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 7. juna 2012. godine, donijela je Odluku o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Jermenije u periodu od 15. juna do 31. oktobra 2012. godine. Navedenom odlukom državljanima Rpeublike Jermenije je omogućen ulazak, prelazak preko teritorije i boravak u Crnoj Gori do 30 dana, sa važećom putnom ispravom, bez vize.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. juna 2012. godine, donijela je Odluku o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Azerbejdžan u periodu od 15. jula do 31. oktobra 2012. godine. Navedenom odlukom državljanima Republike Azerbejdžan je omogućen ulazak, prelazak preko teritorije i boravak u Crnoj Gori do 30 dana, sa važećom putnom ispravom, bez vize.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. juna 2012. godine, donijela je Odluku o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Kazahstan u periodu od 1. jula do 31. oktobra 2012. godine. Navedenom odlukom državljanima Rpeublike Kazahstan je omogućen ulazak, prelazak preko teritorije i boravak u Crnoj Gori do 30 dana, sa važećom putnom ispravom, bez vize.

U diplomatskoj komunikaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, odbijeni su predlozi pojedinih država iz „rizične grupe država“ (Afrika, Azija - Bliski i Srednji istok) za potpisivanje sporazuma o ukidanju viza za nosioce tzv. običnih pasoša.

U Budvi je 29. juna 2011. godine potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosova o naknadnom upisu interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori u osnovne registre i registar državljana Republike Kosova.

U okviru regionalne inicijative, tzv.«Sarajevskog procesa», 24. marta 2011. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je zaduženo da inicira, vodi i koordinira radom Regionalne tehničke radne grupe za pojednostavljivanje procedura pribavljanja dokumentacije za raseljena i interno raseljena lica. Kao članovi Radne grupe, određeni su predstavnici organa za unutrašnje poslove Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Republike Srbije, Republike Hrvatske i predstavnici UNHCR-a iz regiona. Ova radna grupa je ostvarila značajan napredak u pojednostavljivanju procedura pribavljanja dokumentacije, neophodne za regulisanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica. U izvještajnom periodu, održana su četiri veoma uspješna sastanka Regionalne tehničke radne grupe.

IV ANALIZA TRENUTNOG STANJA SISTEMA INTEGRISANOG UPRAVLJANJA MIGRACIJAMA, ZAKLJUČCI I PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE

Analizom trenutnog stanja može se konstatovati da je potrebno nastaviti sa unaprjeđivanjem propisa i standarda koji se odnose na punu integraciju migranata u crnogorsko društvo, u područjima kao što su pristup tržištu rada, obrazovanje, socijalno staranje, zdravstvena zaštita i druga područja od značaja za prihvata i integraciju migranata, odnosno usaglašavanja relevantnih propisa sa Zakonom o strancima i regulativom i standardima Evropske unije.

Iako je relevantno zakonodavstvo donijeto, mora se raditi na jačanju kapaciteta svih subjekata uključenih u njegovu implementaciju. Od migracionih organa Crne Gore se očekuje da funkcionišu na standardima koji ponekad mogu predstavljati potpuno nove koncepte, te samim tim zahtijevaju dodatne vještine i resurse.

Još uvijek nije uspostavljen djelotvoran sistem prikupljanja, analize i raspodjele relevantnih podataka među pojedinim migracionim organima. Na ovaj način dolazi i do gubitka ili nedovoljne valorizacije pojedinih informacija koje bi mogle biti od koristi za operativni rad i utvrđivanje novih politika. Strateško planiranje je često nepovezano i generalno ograničeno na određene organe ili specifične predmete, čime se ograničava potencijalni napredak.

Borba protiv nezakonitih migracija predstavljaće u narednom periodu značajan izazov uspješnom vođenju migracione politike, te samim tim, biće jedan od prioriteta budućim aktivnostima nadležnih organa, i stoga je neophodna intenzivnija saradnja i razmjena informacija, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom nivou.

Izvor problema nezakonitih migracija u Crnoj Gori dolazi sa područja zemlje članice EU, tj. Grčke, preko čije teritorije nezakoniti migranti, uglavnom bez dokumenata, dolaze do teritorije Albanije, Makedonije, Srbije i Kosova, i dalje kao tranzit koriste teritoriju Crne Gore. Prema izvorima relevantnih međunarodnih tijela, u Grčkoj trenutno boravi oko 2.500.000 nezakonitih migranata, što ukazuje da će u 2013. godini doći do povećanog trenda pritiska migranata na zemlje regiona, sa ciljem da što prije stignu do zemalja Zapadne Evrope.

Predstojeći ulazak Republike Hrvatske u EU će dodatno otežati poziciju Crne Gore, imajući u vidu činjenicu da će nezakoniti migranti tražiti najkraći put do članice EU, te je u narednom periodu realno očekivati porast nezakonitih migranata u Crnoj Gori. Bitno je istaći da nezakonite migracije u Crnoj Gori, za sada, još uvijek imaju tranzitni karakter preko teritorije Crne Gore prema zemljama EU, i uglavnom se radi o ekonomskim migrantima.

Analizirajući problematiku kroz ostvarene kontakte sa susjednim državama, konstatovan je visok nivo zabrinutost zbog trenda rasta nezakonitih migracija sa područja zemalja Bliskog istoka, Azije i Sjeverne Afrike.

Glavna ruta nezakonitih migranata je:

- Turska, Grčka, Albanija, Crna Gora i dalje prema EU.
- Turska, Grčka, Albanija, Kosovo, Crna Gora i dalje prema EU.

Takođe, u manjoj mjeri koriste se i rute:

- Turska, Grčka, Makedonija, Srbija, Crna Gora i dalje prema EU.
- Turska, Grčka, Makedonija, Kosovo, Crna Gora i dalje prema EU.

Za ulazak u Crnu Goru, nezakoniti migranti najčešće koriste područje zelene granice u okolini graničnih prelaza »Sukobin«, »Božaj« i »Kula«. Migranti najčešće koriste nepregledne terene znajući da nijesu pokriveni tehničkim uređajima i dovoljnim brojem patrola.

Shodno analizi rizika, kadrovskim i materijalnim resursima, nadzor državne granice se realizuje angažovanjem pješačkih i motorizovanih patrola, osmatračnica i upotrebom tehnike za realizaciju osmatranja pojedinih djelova zelene i plave granice. Sektor granične policije trenutno je u mogućnosti da iz sastava jedne ekspoziure maksimalno angažuje do dvije patrole-osmatračnice, za poslove nadzora, bez obzira na dužinu granice i problematiku koja je prepoznata za zonu odgovornosti koja je u nadležnosti određene organizacione jedinice na lokalnom nivou.

Treba navesti kao primjer Šengenski standard po kojem, za granicu koja je definisana u I stepenu ugroženosti, na 30 km dužine granične linije, za poslove nadzora se mora obezbijediti pet patrola ili minimum 10 službenika. Po ovom standardu, za dio granice između Crne Gore i Republike Albanije, dužine oko 60 km, a koja je s obzirom na pojavu nezakonitih migracija svrstana u I stepen ugroženosti, bilo bi neophodno organizovati nadzor sa najmanje 10 patrola. Sektor granične policije zbog nedostatka službenika ovaj posao realizuje sa maksimalno dvije patrole.

Tehnički kapaciteti Sektora granične policije za nadzor plave granice nijesu na zadovoljavajućem nivou, pa je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se ovaj problem prevazišao. Sektor granične policije je uspijevao da kroz pojačane aktivnosti, određeni broj lica zatečenih nezakonito uz granicu sa Republikom Albanijom, vrati albanskoj policiji u skraćenom postupku readmisije. Nezakoniti migranti koji nijesu prihvaćeni u skraćenom postupku su prekršajno procesuirani, izrečena im je kazna zatvora, nakon koje su oni obično tražili azil. Takođe, treba istaći i bojazan da zbog očekivanog porasta nezakonitih migranata u narednom periodu, Prihvatište za strance, predviđenog kapaciteta za prihvata 46 lica, neće moći da zadovolji sve smještajne potrebe.

Problemi koji otežavaju rad granične policije Crne Gore na sprječavanju i suzbijanju nezakonitih migracija su sljedeći:

- nedovoljan broj službenika za vršenje poslova granične kontrole,
- ne postojanje jedinstvenog sistema za elektronski nadzor državne granice,
- nedostatak motornih vozila, plovila i tehničke opreme za graničnu kontrolu,
- nedostatak finansijskih sredstava za obezbjeđenje prevodilaca za rijetke grupe jezika,

- otežano utvrđivanje identiteta nezakonitih migranata obzirom da dolaze bez identifikacionih dokumenata,
- otežan povratak migranata u matične zemlje zbog nedostatka finansijskih sredstava,
- nepostojanje posebnog objekta za smještaj maloljetnih nezakonitih migranata,
- nepostupanje policija Republike Kosova i Republike Albanije po sporazumima o readmisiji.

Analiza statističkih pokazatelja o broju vraćenih lica u redovnom i skraćenom postupku readmisije, ukazuje da je povećan priliv zamolnica, kako iz država članica Evropske unije, tako i iz država okruženja.

U odnosu na 2011. godinu, u 2012. godini povećan je broj zahtjeva po Sporazumu o readmisiji sa Evropskom zajednicom (u 2011. godini, ukupan broj zahtjeva je bio 134, a u 2012. godini ukupan broj zahtjeva je bio 166). Bliže posmatrano, u 2011. godini najviše je bilo zahtjeva iz Njemačke (87), zatim iz Švedske (22) i Belgije (5). Poredak u 2012. godini je sličan: Njemačka (115), Švedska (18), Švajcarska (11), Belgija (9).

Osnovni uzrok povećanog broja povratnika je skraćena procedura prilikom traženja azila u državama članicama Evropske unije, kao i činjenica da je u ukupnoj strukturi povratnika, posmatrajući vrijeme odlaska iz Crne Gore, najveći broj onih koji su u države članice EU otišli poslije uvođenja bezvignog režima za građane Crne Gore. Nakon ukidanja viznog režima, jedan broj građana Crne Gore podnio je zahtjeve za dobijanje azila. Dobro je poznato da je ovdje riječ o ekonomskim migrantima, koji u zemlje EU odlaze u potrazi za boljim životom, a ne o političkim azilantima.

Dosadašnjom primjenom Zakona o zapošljavanju i radu stranaca definisan je okvir uvrđivanja broja radnih dozvola za strance, odnosno definisano je da Vlada godišnje utvrđuje broj radnih dozvola za strance – kvote. U prve dvije godine primjene zakona, Vlada je, donoseći Odluku o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance na godišnjem nivou, utvrđivala veoma širok okvir za zapošljavanje i rad stranaca, koji je iznosio blizu 40.000 radnih dozvola.

Kako je globalna ekonomska kriza realno smanjila obim ukupnog zapošljavanja, pa samim tim i stranaca, Odlukom Vlade o broju radnih dozvola taj okvir je za 2012. godinu smanjen na 25.050 radnih dozvola. To se, imajući u vidu veličinu našeg tržišta, praksu zemalja iz našeg okruženja, kao i procenta ostvarenja kvote radnih dozvola u prethodnim godinama, i dalje može smatrati veoma širokim okvirom za zapošljavanje stranaca, a naše tržište veoma otvorenim. Iz tog razloga Vlada je, Odlukom o broju radnih dozvola za strance za 2013. godinu dodatno smanjila broj na 16.500 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca.

Osim toga, činjenica je da su za sve vrijeme primjene zakona preduzimate konkretne mjere u pogledu pojednostavljanja procedura zapošljavanja stranaca. Procedura dobijanja radne dozvole kod Zavoda za zapošljavanje, u najvećem broju slučajeva, svedena je na 24 sata, a rok za izdavanje odobrenja privremenog boravka za sezonsko zapošljavanje stranaca kod Ministarstva unutrašnjih poslova, skraćen je na sedam

dana. Dakle, mnogo je urađeno na tome da procedure zapošljavanja stranaca ne budu barijera poslodavcima, upravo u vrijeme pune sezone, odnosno da se uvaži sezonski karakter naše privredne strukture i doprinese boljim ekonomskim rezultatima.

S druge strane, dosadašnja primjena propisa pokazala je da poslodavci neblagovremeno planiraju potrebe za stranom radnom snagom, pa se njihove realne potrebe (kad počne sezona) za radnim dozvolama vremenski i brojno koncentrišu kod Zavoda za zapošljavanje, da praktično ostaje malo vremena da se na kvalitetan način sagleda domaća ponuda. Nerijetko se od strane poslodavaca koriste već uhodane linije i kanali, iz predhodnog perioda, uključujući i radnu praksu učenika i studenata, uglavnom iz Srbije, bez obzira na činjenicu da bi se, da nije „urgentnosti“, na mnogim poslovima mogla angažovati i domaća radna snaga. Takođe, upoređivanjem broja izdatih radnih dozvola i prijavljivanja rada stranaca Poreskoj upravi, ukazuje na nepoželjnu pojavu „rada na crno“. U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca, stranac u Crnoj Gori legalno radi ukoliko ima radnu dozvolu, dozvolu za privremeni boravak i zaključen ugovor o radu sa poslodavcem. Međutim, praksa i podaci ukazuju da to nije uvijek tako.

Na osnovu sagledavanja i analize stanja u oblasti integrisanog upravljanja migracijama, potrebno je da nadležni organi usmjere svoje aktivnosti na ostvarivanju sljedećih preporuka i strateških ciljeva:

- Usklađivanje nacionalnih propisa sa relevantnim međunarodnim standardima i EU *acquis-em*;
- Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravom i praksom Evropske unije u oblasti azila;
- Usaglašavanje svih relevantnih propisa iz oblasti migracija sa Zakonom o strancima, što će doprinijeti izgradnji konzistentnog pravnog sistema harmonizovanog sa standardima EU;
- Zapošljavanje i rad stranaca u skladu sa potrebama tržišta rada;
- Promovisanje sistema zakonitih migracija kroz izradu transparentnih informacija dostupnih stranim državljanima o uslovima ulaska i boravka u Crnoj Gori i pravima koja im pripadaju;
- Istraživanje mogućnosti povezivanja informacionih sistema državnih organa koji učestvuju u sprovođenju migracione politike i stvaranje uslova za ustanovljavanje registra boravišta kao elektronski vođene baze podataka;
- Kontinuirano unapređivanje razmjene informacija, koordinacije i saradnje sa svim partnerskim službama u regionu u cilju borbe protiv nezakonitih migracija;
- Saradnja sa FRONTEX-om na realizaciji Radnog aranžmana;

- Obuka službenika granične policije iz oblasti suzbijanja nezakonitih migracija i njihova modernizacija kroz nabavku potrebnih materijalno tehničkih sredstava;
- Završetak Centra za smještaj tražilaca azila i njegova puna operacionalizacija;
- Stavljanje u funkciju izgrađenog Prihvatišta za strance i jačanje kapaciteta za smještaj, zaštitu i rehabilitaciju maloljetnih migranata i ostalih ugroženih grupa migranata;
- Unapredjivanje bilateralne i multilateralne saradnje sa državama porijekla, tranzita i krajnjeg odredišta migranata;
- Zaključivanje preostalih implementacionih protokola za primjenu Sporazuma o readmisiji sa državama članicama EU i zaključivanje sporazuma o readmisiji i implementacionih protokola za primjenu sporazuma sa trećim državama
- Intenziviranje aktivnosti u pogledu apliciranja za dobijanje međunarodne pomoći/pretpristupnih fondova EU, posebno u oblastima koje su za Crnu Goru prioritetne;
- Jačanje međunarodnih kontakata sa migracionim agencijama u inostranstvu.

Radi ostvarivanja navedenih preporuka i strateških ciljeva, neophodno je da:

- svi nadležni organi i institucije, u cilju poboljšanja i jačanja sveukupne migracione politike Crne Gore, preduzmu dodatne mjere na implementaciji strateških i drugih planskih dokumenata i propisa iz ove oblasti.
- nadležni organi preduzmu aktivnosti na obezbjeđivanju finansijskih, tehničkih i drugih uslova za efikasnu implementaciju aktivnosti predviđenih Akcionim planom za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za 2013. i 2014. godinu;
- nadležni organi, u okviru svojih nadležnosti, intenziviraju aktivnosti na realizaciji mjera definisanih Akcionim planom za 2013. i 2014. godinu;
- u skladu s ocjenama i konstatacijama datim u Izvještaju o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori u 2011. i 2012. godini, kao i utvrđenim obavezama u Akcionom planu za implementaciju Strategije za 2013. i 2014. godinu, Koordinaciono tijelo za praćenje implementacije Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine, nastavi sa daljim praćenjem realizacije utvrđenih obaveza.

VLADA CRNE GORE

**KOORDINACIONO TIJELO ZA PRAĆENJE IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE ZA INTEGRISANO UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA U
CRNOJ GORI ZA PERIOD 2011-2016. GODINE**

***AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE ZA
INTEGRISANO UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA U CRNOJ
GORI ZA 2013. i 2014. GODINU***

Podgorica, mart 2013. godine

REZIME

1. Vlada Crne Gore, u martu mjesecu 2011. godine, donijela je Strategiju za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine, sa dvogodišnjim Akcionim planom (za 2011. i 2012. godinu) za njenu implementaciju. Strategijom se definišu i stvaraju pretpostavke za održivu strukturu upravljanja migracijama u državi, čime se doprinosi regionalnoj i ukupnoj stabilnosti, saglasno pravilima i standardima EU. Kao svoj osnovni cilj, Strategija prepoznaje uspostavljanje pravnog, regulatornog i institucionalnog okvira koji pruža mogućnost djelotvornog sprovođenja politike kontrole migracionih kretanja u skladu sa pravilima i standardima *acquis communautaire* i uspostavljanja sistema monitoringa praćenja Strategije i realizacije Akcionog plana za njenu implementaciju.

2. Usvojenom Strategijom predviđeno je formiranje Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije, sa zadatkom da rukovodi, organizuje i koordinira aktivnosti organa državne uprave i drugih nadležnih organizacija u sprovođenju Strategije i Akcionog plana za njenu implementaciju; utvrđuje prioritete, dinamiku i rokove realizacije, ocjenjuje postignute rezultate i predlaže Akcioni plan za implementaciju Strategije. Vlada Crne Gore donijela je Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2011-2016. godine („Službeni list Crne Gore“, br. 53/11 i 47/12).

3. Aktivnosti predviđene Akcionim planom za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za 2013 i 2014. godinu predstavljaju kontinuitet aktivnosti realizovanih Akcionim planom za implementaciju Strategije u 2011. i 2012. godini, uz niz novih aktivnosti koji će doprinijeti jačanju sistema integrisanog upravljanja migracijama u Crnoj Gori.

4. Akcionim planom za implementaciju Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za 2013 i 2014. godinu, definisani su ciljevi, aktivnosti neophodne za postizanje postavljenih ciljeva, nosioci aktivnosti, rokovi realizacije, izvori finansiranja aktivnosti i indikatori uspješnosti realizacije aktivnosti. Treba imati u vidu činjenicu da je Crna Gora postigla značajna poboljšanja po pitanju jačanja kapaciteta za upravljanje migracijama za relativno kratko vrijeme. Iako je izgrađena institucionalna, zakonodavna i administrativna strukturu upravljanja migracijama, Crna Gora mora raditi na zaokruživanju djelotvorne operativne strukture. I pored činjenice da je relevantno zakonodavstvo donijeto, predstoji rad na jačanju kapaciteta svih subjekata uključenih u njegovu implementaciju, jer se od migracionih organa Crne Gore očekuje da funkcionišu na standardima koji ponekad mogu predstavljati potpuno nove koncepte, te samim tim zahtijevaju dodatne vještine i resurse.

5. Ovim Akcionim planom predviđeni su sljedeći ciljevi: Usklađivanje nacionalnih propisa sa relevantnim međunarodnim standardima i EU *acquis-em*; Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravom i praksom Evropske unije u oblasti azila; Zapošljavanje i rad stranaca u skladu sa potrebama tržišta rada; Promovisanje sistema zakonitih migracija kroz izradu transparentnih informacija dostupnih stranim državljanima o uslovima ulaska

i boravka u Crnoj Gori i pravima koja im pripadaju; Istraživanje mogućnosti povezivanja informacionih sistema državnih organa koji učestvuju u sprovođenju migracione politike; Stvaranje uslova za ustanovljavanje registra boravišta kao elektronski vođene baze podataka; Kontinuirano unaprjeđivanje razmjene informacija, koordinacije i saradnje sa svim partnerskim službama u regionu u cilju borbe protiv nezakonitih migracija; Saradnja sa FRONTEX-om na realizaciji Radnog aranžmana; Obuka službenika granične policije iz oblasti suzbijanja nezakonitih migracija; Modernizacija Odsjeka za strance i suzbijanje nezakonitih migracija, kroz nabavku potrebnih materijalno tehničkih sredstava; Završetak Centra za smještaj tražilaca azila i njegova puna operacionalizacija; Stavljanje u funkciju izgrađenog Prihvatišta za strance; Jačanje kapaciteta za smještaj, zaštitu i rehabilitaciju maloljetnih migranata i ostalih ugroženih grupa migranata; Zaključivanje preostalih implementacionih protokola za primjenu Sporazuma o readmisiji sa državama članicama EU; Zaključivanje sporazuma o readmisiji i implementacionih protokola za primjenu sporazuma sa trećim državama. Radi realizacije postavljenih ciljeva, Akcionim planom je predviđeno 46 aktivnosti.

AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE ZA INTEGRISANO UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA U CRNOJ GORI ZA 2013. I 2014. GODINU

R. br.	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSILAC AKTIVNOSTI	ROK ZA REALIZACIJU	SREDSTVA	INDIKATOR USPJEHA
1.	Usklađivanje nacionalnih propisa sa relevantnim međunarodnim standardima i EU acquis-em	<p>-Donošenje izmjena i dopuna relevantnih propisa,</p> <p>-Donošenje strateških dokumenata i analiza,</p> <p>-Učešće u izradi projekata koje finansiraju međunarodni donatori</p>	Svi državni organi koji participiraju u radu Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva, Međunarodni donatori	<p>Broj donijetih izmijenjenih i dopunjenih propisa,</p> <p>Broj donijetih strateških dokumenata i analiza,</p> <p>Broj odobrenih i realizovanih projekata finansiranih od strane međunarodnih donatora,</p> <p>Izvještaj o radu nadležnih državnih organa za 2013. i 2014. godinu,</p>
2.	Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravom i praksom Evropske unije u oblasti azila	<p>-Uspostavljanje elektronske evidencije tražilaca azila,</p> <p>-Edukovati trenere za obuku državnih službenika i policijskih službenika granične policije u sistemu</p>	MUP – Uprava policije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za zbrinjavanje	IV kvartal 2014	Redovna budžetska sredstva, UNHCR, Projekti međunarodni	<p>Uspostavljena elektronska evidencija,</p> <p>Edukovani treneri i broj organizovanih obuka,</p>

		<p>azila i organizovati obuke,</p> <p>-Izvršiti analizu radnih procesa za uspostavljanje elektronskog registra tražilaca azila,</p>	<p>izbjeglica, Policijska akademija</p>		<p>ne saradnje, EU fondovi</p>	<p>Analiza stanja izrađena,</p>
3.	<p>Zapošljavanje i rad stranaca u skladu sa potrebama tržišta rada</p>	<p>-Utvrđiti godišnji broj radnih dozvola za strance (kvota), u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada,</p> <p>-Preduzeti aktivnosti u cilju informisanja poslodavaca i stranaca o utvrđenim kvotama i uslovima za zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca i Zakonom o strancima,</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Zavod za zapošljavanje, Privredna komora, Unija poslodavaca</p>	<p>IV kvartal 2013 IV kvartal 2014</p>	<p>Redovna budžetska sredstva</p>	<p>Utvrđen godišnji broj radnih dozvola,</p> <p>Pripremljen i odštampan informativni materijal,</p> <p>Informativni materijal distribuiran poslodavcima u Crnoj Gori,</p> <p>Informativni materijal distribuiran diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore u inostranstvu u cilju upoznavanja stranih državljana sa uslovima za zapošljavanje i rad u Crnoj Gori,</p> <p>Informativni materijal distribuiran</p>

						diplomatsko-konzularnim predstavništvima stranih država u Crnoj Gori u cilju upoznavanja njihovih državljana sa uslovima za zapošljavanje i rad u Crnoj Gori,
4.	Promovisanje sistema zakonitih migracija kroz izradu transparentnih informacija dostupnih stranim državljanima o uslovima ulaska i boravka u Crnoj Gori i pravima koja im pripadaju	-Izrada informativnog materijala (brošure, flajeri, web sajt) i njegova distribucija ciljnim grupama	Svi državni organi koji participiraju u radu Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva	Pripremljen i odštampan informativni materijal, Informativni materijal distribuiran diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore u inostranstvu, Informativni materijal distribuiran diplomatsko-konzularnim predstavništvima stranih država u Crnoj Gori,
5.	Istraživanje mogućnosti povezivanja	-Izvršiti detaljnu analizu trenutnog stanja i mogućnosti povezivanja informacionih	Ministarstvo unutrašnjih poslova,	IV kvartal 2014	Redovna budžetska sredstva	Izrađena detaljna analiza trenutnog stanja i mogućnosti

	informativnih sistema državnih organa koji učestvuju u sprovođenju migracione politike	sistema, -Pripremiti studiju izvodljivosti povezivanja informativnih sistema,	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Zavod za zapošljavanje			povezivanja informativnih sistema relevantnih državnih organa, Pripremljena studija izvodljivosti sa definisanim obavezama svake nadležne službe, rokovima realizacije i potrebnim finansijskim sredstvima;
6.	Stvaranje uslova za ustanovljavanje registra boravišta kao elektronski vođene baze podataka	-Izrada odgovarajućeg softvera, -Uvezivanje relevantnih subjekata,	MUP - Uprava policije i Ministarstvo održivog razvoja i turizma	IV kvartal 2014	Redovna budžetska sredstva	Izrađen softver, Ustanovljen registar boravišta,
7.	Kontinuirano unaprjeđivanje razmjene informacija, koordinacije i saradnje sa svim partnerskim službama u regionu u cilju borbe protiv nezakonitih migracija	-Razmjena informacija, koordinacija i saradnja kroz izvođenje zajedničkih operacija utemeljenih na sistematskom prikupljanju i razmjeni obavještajnih informacija, zajedničkoj analizi rizika i zajedničkim graničnim patrolama,	MUP - Uprava policije	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva	Broj razmijenjenih informacija, Broj zajedničkih sastanaka, Broj sprovedenih zajedničkih graničnih patrola,
8.	Saradnja sa FRONTEX-om na realizaciji Radnog aranžmana	-Dostavljanje podataka o nezakonitim migracijama, -Dostavljanje podataka za praćenje postvizne liberalizacije,	MUP - Uprava policije	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva	Broj dostavljenih informacija, Broj zajedničkih sastanaka i izvršenih analiza,

		-Učešće na zajedničkim analizama,				
9.	Obuka službenika granične policije iz oblasti suzbijanja nezakonitih migracija, kroz sljedeće teme: -propisi iz oblasti stranaca i suzbijanja nezakonitih migracija, -vize i vizni režim, -sporazumi o readmisiji, -strani jezici, -analiza rizika,	-Izrada plana obuke, -Relizacija obuka,	MUP - Uprava policije i Policijska akademija	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva	Izrađen plan obuke, Broj realizovanih obuka, Broj obučeni službenika,
10.	Modernizacija Odsjeka za strance i suzbijanje nezakonitih migracija, kroz nabavku potrebnih materijalno tehničkih sredstava	-Priprema predloga projekta, -Apliciranje za sredstva iz EU fondova, -Raspisivanje tendera za nabavku materijalno tehničkih sredstava, -Nabavka sredstava,	MUP - Uprava policije	IV kvartal 2014	Međunarodni donatori	Sačinjen projekat, Nabavljena oprema,
11.	Završetak Centra za smještaj tražilaca azila i njegova puna operacionalizacija	-Sprovođenje tehničkog prijema i izdavanje upotrebne dozvole za Centar za smještaj tražilaca azila, -Instaliranje i puštanje u rad opreme u Centru, -Nabavka sitnog inventara i potrošnog materijala za	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo zdravlja Uprava za zbrinjavanje izbjeglica,	II kvartal 2013 godine	Redovna budžetska sredstva	Izdata upotrebna dozvola za Centar za smještaj tražilaca azila, Oprema u Centru instalirana i puštena u rad, Nabavljen sitni

		<p>Centar,</p> <p>-Pribavljanje odobrenja za rad ambulante i saglasnosti za uvođenje video nadzora u Centru,</p> <p>-Donošenje Pravilnika o smještaju tražilaca azila i Pravilnika o kućnom redu i pravilima ponašanja u Centru uvažavajući preporuke i standarde Evropske Unije,</p> <p>-Donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za zbrinjavanje izbjeglica,</p> <p>-Postavljanje osoblja obučenog za rad u Centru,</p> <p>-Organizovanje dodatnih obuka za osoblje koje radi u Centru,</p>	<p>Direkcija javnih radova,</p> <p>Agencija za zaštitu ličnih podataka,</p> <p>RZUP - Komisija za tehnički pregled,</p> <p>HELP</p>			<p>inventar i potrošni materijal za Centar,</p> <p>Izdato odobrenje za rad ambulante u Centru,</p> <p>Izdata saglasnost za uvođenje video nadzora u Centru,</p> <p>Donijet Pravilnik o smještaju tražilaca azila i Pravilnik o kućnom redu i pravilima ponašanja u Centru,</p> <p>Donijet Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, Postavljeno osoblje za rad u Centru,</p> <p>Broj organizovanih dodatnih obuka i broj polaznika,</p>
12.	Stavljanje u funkciju izgrađenog Prihvatišta za strance	<p>-Završetak aktivnosti na dobijanju upotrebne dozvole,</p> <p>-Donošenje Pravilnika o radu</p>	<p>MUP - Uprava policije i Direkcija javnih radova</p>	IV kvartal 2014	Redovna budžetska sredstva	<p>Tehnički prijem objekta,</p> <p>Izdavanje upotrebne</p>

		<p>Prihvatišta za strance,</p> <p>-Donošenje instrukcije o načinu vršenja poslova obezbjeđenja, naoružanju i opremi, upotrebi vatrenog oružja i primjeni drugih sredstava prinude u Prihvatištu,</p> <p>-Donošenje instrukcije o kućnom redu u Prihvatištu,</p> <p>-Donošenje instrukcije za postupanje u vanrednim situacijama u Prihvatištu,</p> <p>-Obuka službenika Prihvatišta iz sljedećih oblasti: kontra diverziona kontrola, utvrđivanje identiteta, tehnike intervjusanja, strani jezici i dr,</p> <p>-Opremanje Prihvatišta materijalno-tehničkim sredstvima, kao što su: specijalizovano motorno vozilo, putničko motorno vozilo, metal detektorska vrata, ručni metal detektor, mašina za uzimanje otisaka, oprema za fotografisanje i dr,</p>				<p>dozvola,</p> <p>Usvojen pravilnik i instrukcije,</p> <p>Realizovane obuke,</p> <p>Nabavljena materijalno tehnička sredstva,</p>
13.	Jačanje kapaciteta za smještaj, zaštitu i	-Izrada studije izvodljivosti,	MUP - Uprava policije i drugi	IV kvartal 2014	Redovna budžetska	Izrađena studija izvodljivosti,

	rehabilitaciju maloljetnih migranata i ostalih ugroženih grupa migranata	-Pronalaženje izvora za finansiranje, -Izgradnja objekta,	nadležni organi		sredstva, Međunarodni donatori	Obezbijeđeni izvori finansiranja, Izgrađen objekat,
14.	Zaključivanje preostalih implementacionih protokola za primjenu Sporazuma o readmisiji sa državama članicama EU	-Iniciranje i vođenje pregovora radi zaključivanja preostalih implementacionih protokola sa državama članicama EU,	Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije i Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Kontinuirano do kraja 2014	Redovna budžetska sredstva	Pokrenuta inicijativa za vođenje pregovora, Prihvaćena inicijativa i razmijenjeni tekstovi predloga implementacionih protokola, Usaglašen termin za vođenje pregovora, Usaglašen i paririran tekst implementacionog protokola, Pokrenuta inicijativa za potpisivanje implementacionog protokola, Prihvaćena inicijativa i usaglašen termin za potpisivanje implementacionog protokola,

						Potpisan implementacioni protokol,
15.	Zaključivanje sporazuma o readmisiji i implementacionih protokola za primjenu sporazuma sa trećim državama	<p>-Potpisivanje Sporazuma i Implementacionog protokola sa Republikom Srbijom,</p> <p>-Završetak započetih pregovora i potpisivanje Sporazuma o readmisiji sa Republikom Turskom,</p> <p>-Iniciranje i vođenje pregovora radi zaključivanja Sporazuma o readmisiji s Islandom,</p> <p>-Iniciranje i vođenje pregovora radi zaključivanja Sporazuma o readmisiji sa Ruskom Federacijom,</p>	Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije i Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Kontinuirano do kraja 2014	Redovna budžetska sredstva	<p>Pokrenuta inicijativa za vođenje pregovora,</p> <p>Prihvaćena inicijativa i razmijenjeni tekstovi predloga sporazuma i protokola,</p> <p>Usaglašen termin za vođenje pregovora,</p> <p>Usaglašen i parariran tekst sporazuma i protokola,</p> <p>Pokrenuta inicijativa za potpisivanje sporazuma i protokola,</p> <p>Prihvaćena inicijativa i usaglašen termin za potpisivanje sporazuma i protokola,</p>

						<p>Potpisan sporazum i protokol,</p> <p>Utvrđen Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma,</p> <p>Donijet Zakon o potvrđivanju sporazuma,</p>
--	--	--	--	--	--	---